

**VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 1/2008 vp**

Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle — YMP-uudistuksen "terveystarkastukseen" valmistautuminen

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 12 päivänä joulukuuta 2007 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen komission tiedonannosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle — YMP-uudistuksen "terveystarkastukseen" valmistautuminen (E 120/2007 vp) valtiovarainvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostossa.

Asiantuntijat

Maatalousjaostossa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö
- johtaja Kyösti Pietola, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
- yksikönjohtaja Vesa Perätalo, Maaseutuvirasto
- johtaja Simo Tiainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksesta päätettiin vuonna 2003. Silloin sovittiin, että useita uudistuksen kohtia tarkastellaan uudelleen tietyn ajan kuluttua. Komission tiedonannossa YMP-uudistuksen terveystarkastukseen valmistautumisesta on koottu yhteen näitä aiemmin sovittuja väliarviointitarpeita sekä yhteisen maatalouspolitiikan tulevia haasteita ja muutostarpeita. Lisäksi tiedonannossa esitetään keinoja näihin haasteisiin ja muutostarpeisiin vastaamiseksi.

Komission mukaan keskeiset kysymykset ovat:

- Kuinka tehdä tilatukijärjestelmä tehokkaammaksi ja yksinkertaisemmaksi?
- Kuinka kehittää markkinatukitoimia, jotka alun perin on luotu kuuden jäsenmaan unionille, jotta ne olisivat edelleen asianmukaisia globalisoituvassa maailmassa ja 27 jäsenmaan EU:ssa?
- Kuinka hallita uusia haasteita ilmaston muutoksesta biopolttoaineiden kasvuun ja vesien hoitoon sekä jatkuvia haasteita, kuten biodiversiteetin ylläpitoa?

Tiedonannossa keskitytään toimenpiteisiin, jotka voitaisiin aloittaa tällä rahoituskaudella (2007—2013). Vuoden 2013 jälkeiseen aikaan viitataan vain muutamissa kohdissa. Tiedonannossa esitetyt toimenpiteet kohdistuvat yhteisen maatalouspolitiikan suorien tukien järjestelmään, markkinatoimenpiteisiin sekä maaseudun kehittämistoimenpiteisiin.

Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa nykyisten maatalouspolitiikan toimien arviointia ja kehittämistä. Terveystarkastuksen ei tule kuitenkaan merkitä yhteisen maatalouspolitiikan täydellistä uudistamista. Suomen näkökulma terveystarkastuksessa on arvioida sitä, miten hyvin yhteisessä maatalouspolitiikassa toteutetaan Eurooppa-neuvoston toistuvasti vahvistamaa periaatetta siitä, että maataloutta on voitava harjoittaa koko Euroopan unionin alueella.

Suomi kannattaa kiintiöjärjestelmän jatkamista. Mikäli kiintiöjärjestelmästä kuitenkin luovutaan, tulisi kiintiöitä lisätä asteittain riittävän siirtymäkauden kuluessa. Lisäksi epäsuotuisilla alueilla tulisi jo siirtymäkauden aikana voida toteuttaa maidontuotannon turvaamiseksi erityistoimia, kuten esimerkiksi tuotantoon sidottu-

jen tukien myöntäminen. Koko Suomen alueella on voitava toteuttaa erityistoimia.

Yhteisen maatalouspolitiikan markkinoiden hallintamekanismien säilyttäminen jatkossakin turvaverkkona on tärkeää. Suomen mielestä ohraa on kohdeltava intervention osalta samoin kuin vehnää. Kesantovelvoitteesta markkinatoimenpiteenä voidaan luopua. Maaseudun kehittämistoimenpiteillä tulee voida korvata velvoitekesannon poistamisesta aiheutuvat ympäristöhaitat.

Suomi kannattaa komission näkemystä tilatukijärjestelmän yksinkertaistamisesta. Suomalaiselle on erittäin tärkeää, että tilatukijärjestelmässä säilyy mahdollisuus tuotantosidonnaisiin tukiin, erityisesti epäsuotuisten alueiden kotieläintuotannossa ja eräiden kasvien tuotannossa (esimerkiksi neuvoston asetuksen EY N:o 1782/2003 artiklan 69 mukaisesti). Täydentävien ehtojen järjestelmää tulee yksinkertaistaa sekä sisällön että hallinnon osalta.

Suomi voi harkita erilaisia malleja suorien tukien ylä- ja alarajojen asettamiseksi. Maaseudun kehittämistoimenpiteissä tulee olla riittävä joustavuus, jotta mahdollisen lisääntyvän modulaation kautta saatava rahoitus voidaan hyödyntää tehokkaasti.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Komission tiedonannossa on koottu yhteen aiemmin sovittuja väliarviointitarpeita sekä yhteisen maatalouspolitiikan tulevia haasteita ja muutostarpeita. Tiedonanto sisältää Suomen kannalta merkittäviä muutoksia. Valiokunta korostaa, että Eurooppa-neuvoston vahvistamaa periaatetta siitä, että maataloutta on voitava harjoittaa koko Euroopan unionin alueella ja siten myös koko Suomen alueella, on noudatettava tämänkin asian ratkaisussa.

Suomelle merkittävin asia markkinatoimenpiteitä koskevissa ehdotuksissa on EU:n maitopolitiikan tulevaisuus. Maitokiintiöjärjestelmä päättyy nykyisten säädösten mukaan keväällä

2015. Komissio ei aio esittää kiintiöjärjestelmän jatkamista. Valiokunta pitää linjausta erittäin vaikeana Suomen maidontuotannolle ja kannattaa valtioneuvoston tavoin maitokiintiöjärjestelmän jatkamista.

Kiintiöjärjestelmä on ollut tärkeä keino ylläpitää maidontuotantoa EU:n korkeiden tuotantokustannusten alueilla, kuten Suomessa. Suomen maitokiintiö on jo kuluvalle kaudella jäämässä 6 prosenttia vajaaksi. Kiintiöiden poistaminen vahvistaa maidon tarjontaa EU:ssa, ja Suomen maidontuotanto joutuu mukaan uuteen, eri alueiden väliseen kilpailuun. Jos maidontuotanto edelleen laskee, se alentaa maidonjalostusteollisuuden käyttöastetta ja johtaa laitosten sulkemi-

seen. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että myös teollisuuden tarpeet kattava maidontuotanto Suomessa turvataan.

Mikäli maitokiintiöjärjestelmästä kuitenkin luovutaan, muutos lisää oleellisesti tarvetta maitosektorin tuottavuuden parantamiseen rakennekehityksen kautta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että EU-tasolla varmistetaan riittävät kiintiöjärjestelmää kompensoivat keinot ja niiden rahoittaminen EU:n budjetista. Valiokunta haluaa nostaa esiin myös maitokiintiöiden arvon korvaamisen tuottajille. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että kiintiöjärjestelmään tavalla tai toisella liittyvät rakennekehitystä hidastavat kansalliset toimet puretaan, esimerkiksi investointituen ehdot tulee nopeasti tarkistaa vastaamaan tulevia EU-päätöksiä.

Valiokunta haluaa tässä yhteydessä kiinnittää huomiota myös Maatilatalouden kehittämisrahaston toiminnan turvaamiseen siten, että välttä-

mättömät maatilatalouden investoinnit tuottavuuden parantamiseksi pystytään rahoittamaan. Valiokunnan saaman tiedon mukaan rahoitusohjelmien tyydyttävä toiminta vuodesta 2009 alkaen edellyttää, että rahoitusvaje kateetaan siirtämällä rahastoon vuosittain 50 miljoonaa euroa valtion budjetista.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että tilatuki- ja täydentävien ehtojen järjestelmää tulee yksinkertaistaa. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että säilytetään mahdollisuus tuotantosidonnaisiin tukiin. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta voi hyväksyä linjauksen suorien tukien ylä- ja alarajoista.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 29 päivänä helmikuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Pertti Hemmilä /kok
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Jari Koskinen /kok
Mikko Kuoppa /vas
Reijo Laitinen /sd
Olli Nepponen /kok
Kirsi Ojansuu /vihr
Heikki A. Ollila /kok (osittain)
Heli Paasio /sd

Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Petri Salo /kok
vjäs. Matti Kauppila /vas
Lauri Kähkönen /sd
Reijo Paajanen /kok (osittain)
Eero Reijonen /kesk
Kimmo Sasi /kok (osittain)
Marja Tiura /kok (osittain)
Tuula Väättäinen /sd
Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Mari Nuutila.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Lausunnon ponnassa olisi tullut todeta:

Suomi ei hyväksy kansallisten maitokiintiöiden purkamista. Maitokiintiöiden poistaminen vaarantaa vakavasti Suomen asemaa maidontuottajana ja maataloustuotannon työvaltaista

perustaa. Suomen hallituksen on aktiivisesti vaikutettava komissioon, jotta Eurooppa-neuvoston linjaukset maidontuotannon säilymisestä erityisesti heikommilla tuotantoalueilla varmistetaan.

Helsingissä 29 päivänä helmikuuta 2008

Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Matti Kauppila /vas
Tuula Väättäinen /sd

Heli Paasio /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd